

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Peuterdagopvang Jip & Janneke

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 10 september 2019

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 4 juli 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op twee groepen van peuterdagopvang Jip en Janneke. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal)achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de vroegschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie 2019. Deze peuterdagopvang maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op de peuterdagopvang en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

De leiding van de peuterdagopvang volgt, via verschillende procedures, in hoeverre de peuters zich voldoende hebben ontwikkeld voor ze naar groep 1 van de basisschool gaan. Samen met de pedagogisch medewerkers werkt de leiding systematisch aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. De leiding maakt bijvoorbeeld jaarlijks samen met het team een plan waarin staat wat goed gaat en wat verbeterd kan worden. Ook volgen de leiding en de pedagogisch medewerkers verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk. Bovendien voorziet de kwaliteitscultuur in training en coaching in de dagelijkse praktijk. De leiding van de peuteropvang legt aan de ouders en het 'bovenschools' management' regelmatig uit of de voorschoolse educatie op orde is of en aan welke ontwikkelpunten ze werken.

Kinderopvangorganisatie:
Smallsteps Kinderopvang

LRK-nummer: 445783515

Totaal aantal doelgroeppeuters: 17

Wat kan beter?

We zien dat de pedagogisch medewerkers steeds meer rekening houden met wat de peuters nodig hebben. De pedagogisch medewerkers werken bijvoorbeeld met een deugdelijk programma waarmee zij de ontwikkeling van de peuters doelgericht kunnen stimuleren op het gebied van (vooral) taal, maar ook van rekenen, gedrag en bewegen.

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leraar van groep 1 van een van de basisscholen in de directe omgeving.

De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op de kinderdagopvang en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die, ondanks eerder ingezette ontwikkelingen, beter kunnen.

We zien dat de pedagogisch medewerkers weliswaar hard gewerkt hebben aan het doorvoeren van het planmatig werken. Op het gebied van de taalontwikkeling zijn ze daarin al behoorlijk geslaagd. Voor de drie andere domeinen (rekenen, motoriek en gedrag) hebben de pedagogisch medewerkers daarin nog een slag te slaan. Hierbij gaat het in ieder geval ook om het denken en plannen vanuit doelen en minder vanuit 'werkjes' dan wel activiteiten. Het aanbod zou daarmee meer ruimte bieden voor het opklimmen van de moeilijkheidsgraad in het aanbod. De medewerkers stimuleren bijvoorbeeld wel de ontwikkelingen van de peuters, maar hebben daarbij, onder andere, te weinig aandacht voor het actieve taalgebruik van de peuters. Het planmatig verrijken van het spelen en werken verdient dan ook blijvende aandacht.

De op dit moment geldende afspraken van de leiding met de gemeente en andere relevante spelers op het gebied van de toeleiding, de ondersteuning van peuters en het afleggen van verantwoording blijken niet afdoende te zijn. Vooral in de toeleiding van peuters met een vve-indicatie naar de locatie gaat waardevolle informatie stelselmatig verloren. Hierdoor is onvoldoende gezekerd dat de betreffende peuters vanaf de eerste dag op de locatie die aandacht kunnen krijgen die zij nodig hebben.

Een laatste aandachtspunt betreft de doorgaande lijn van peuteropvang naar een van de basisscholen. Hoewel er op managementniveau voldoende uitwisseling plaatsvindt, blijkt de afstand tussen opvang en onderwijs in de daadwerkelijke samenwerking nog behoorlijk groot.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	6
2.	Hoofdconclusie en vervolg	8
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	9
4.	Reactie van de houder	15

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op kinderdagopvang Jip en Janneke.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in twee groepen, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, de zorgcoördinator, de kwaliteitsmanager, de locatiemanager en de divisiedirecteur. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatieleiding en vertegenwoordigers van de houder van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderings, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderings zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
 - V** Voldoende
 - G** Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peuterdagopvang Jip en Janneke.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuterdagopvang Jip en Janneke als voldoende. De meeste standaarden zijn voldoende.

Context

In de afgelopen periode hebben wij als inspectie van het onderwijs een aantal keer achter elkaar een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd bij Jip en Janneke. Bij het laatste onderzoek in juni 2017 kwamen we tot de conclusie dat de locatie een behoorlijke kwaliteitswinst had gerealiseerd ten opzichte van vorige onderzoeken. Slechts enkele onderdelen van vve waren op dat moment nog niet afdoende verbeterd, zoals de ouderbetrokkenheid en de doorgaande lijn.

In november 2018 kwam de GGD tot de conclusie dat Jip en Janneke voldeed aan alle onderzochte wettelijke eisen.

Op dit moment bestaat Jip en Janneke uit twee lokalen die 's morgens twee groepen bedienen en s'middags 1. De locatie heeft te maken met een tamelijk stabiele instroom van aantallen peuters. Het aantal peuters dat uiteindelijk een vve-indicatie krijgt neemt echter toe, net als het aantal peuters dat op andere gronden specifieke ondersteuning nodig heeft.

Beide groepen zijn gelegen op een eerste verdieping van een gebouw waar ook de voor- en naschoolse opvang in de wijk ruimtes hebben.

Na een begin dit jaar geëffectueerde fusie, staat alweer een volgende in de planning, waardoor de houder een nog groter deel van de totale 'markt' van voorschoolse voorzieningen gaat bedienen.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 28 november 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

Afspraken over vervolgtoezicht

We hebben geen afspraken gemaakt over vervolgonderzoek.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op Jip en Janneke.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod	•		
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP6 Samenwerking	•		

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als 'kan beter'.

De pedagogisch medewerkers van de peuterdagopvang gebruiken een degelijke vve-methode. Hiermee stimuleren zij in ieder geval systematisch de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal. Daarvoor krijgen ze een deel van de uit te voeren thema's centraal aangereikt.

Voor de domeinen rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek signaleren ook de pedagogisch medewerkers zelf, dat ze nog (te) weinig ervaring hebben opgedaan met de nieuwe systematiek en de daarvoor aangereikte planning. Vooral het denken, plannen en uitvoeren vanuit geconcretiseerde én gedifferentieerde doelen vraagt doorgaande coaching en begeleiding. De themaplannen zouden bijvoorbeeld aan kunnen sluiten bij de doelen zoals die in (recente) volgsystemen zijn uitgewerkt. Dit geldt zowel de eigen themaplannen, als die vanuit de eigen organisatie.

In de inrichting van beide groepsruimtes zien we dat er voldoende aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt en voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Ook zijn er voldoende spel- en leermaterialen aanwezig waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als 'voldoende'.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de

ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. De voorschool gebruikt de observatiegegevens in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen regelmatig met de zorgcoördinator en de zorgondersteuners. Gesprekken met ouders over de ontwikkeling van hun peuter vinden volgens een vast traject minstens één keer per jaar plaats.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Wat duidelijk beter kan, is de informatieoverdracht vanuit het CJG naar de vve-locaties. Nu krijgt de locatie alleen een zeer summier briefje, waarin staat dat het CJG een vve-indicatie heeft afgegeven. Een tijdige en inhoudelijke overdracht van het dan al opgebouwde dossier vindt niet plaats.

Ook blijken nogal wat peuters pas na ongeveer een half jaar alsnog (terecht) een vve-indicatie te krijgen, nadat het CJG daar een signaal voor heeft gekregen vanuit de locatie. Zo gaat kostbare tijd verloren om deze peuters effectief te kunnen ondersteunen in hun ontwikkeling.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we samen met de observant van de voorschool het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd.

De standaard pedagogisch-educatief handelen, waarden we als 'voldoende'.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een ondersteunend klimaat, waarin de regels en routines duidelijk zijn. Zij stellen algemene doelen voor peuters die aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling. Daarnaast structureren de pedagogisch medewerkers het aanbod zo dat de peuter het zich eigen kan maken. Dit doen zij met geschikte opdrachten, heldere uitleg, vrij spel en begeleid spel. Dit zorgt ervoor dat de meeste peuters actief en betrokken zijn. Voor een enkele peuter geven de pedagogisch medewerkers wat meer ruimte om een eigen weg te kiezen, zonder ze uit het oog te verliezen. De pedagogisch medewerkers zorgen er namelijk wel voor dat de peuters die activiteiten bijwonen die voor hen bedoeld zijn.

Tijdens de observatie zagen we dat de pedagogisch medewerkers de activiteiten evenwichtig over de dag/het dagdeel verdelen en dat de tijd tamelijk effectief wordt benut. De pedagogisch medewerkers stemmen de instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd af op de

behoefden van groepjes en individuele peuters. Zij gebruiken bij de instructies en opdrachten passende werkvormen. Zij gaan actief na of peuters de opdrachten begrijpen en of ze daarmee hun doelen gehaald hebben. Zo nodig leggen ze vast welke peuters in aanmerking komen voor een herhaling van de bewuste activiteit, zodat het doel alsnog bereikt kan worden.

Zowel de interactie tussen de pedagogisch medewerker en de peuters, als interactie tussen peuters onderling kan beter. De medewerkers zijn soms zelf te veel leidend in leergesprekjes of tijdens de geplande activiteiten, terwijl het dan soms effectiever is om de peuters zelf tot actief taalgebruik te verleiden. Zo verrijken ze dan tevens de betrokkenheid van de peuters.

Tot slot geven de pedagogisch medewerkers de peuters inhoudelijk feedback op hun speel- en leerproces.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als geheel als 'kan beter'. We maken daarbij wel onderscheid tussen de samenwerking met ouders en die met anderen.

De leiding van de peuteropvang en de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisscholen in de directe omgeving. Zij doen dat door, in ieder geval, bij de overdracht, informatie over de doelgroepeuters uit te wisselen. De voorschool geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang hij/zij dit gevolgd heeft. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens.

De voorschool en de basisschool zorgen echter nog nauwelijks voor een inhoudelijke doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie. Er is in de dagelijkse praktijk slechts een magere aanzet voor een doorgaande lijn in het aanbod. Op het gebied van de zorg en begeleiding, het ouderbeleid en de kwaliteitszorg rondom het jonge kind signaleren we wel ontwikkelingen op het niveau van de leiding en de staf van de scholen en de peuteropvang. Tot feitelijke afstemming en daadwerkelijke doorgaande lijnen hebben die contacten nog niet geleid. Dit komt onder andere doordat de peuters uitstromen naar verschillende basisscholen, met verschillende vve-programma's en er geen vaste, vanzelfsprekende relatie bestaat tussen Jip en Janneke met één van die scholen.

Zowel beleidsmatig als in de praktijk heeft de peuteropvang een flink aantal stappen gezet en daarmee de kwaliteit van de locatie structureel opgekrikt. De voorschool ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar ouderbeleid daar op af. De pedagogisch medewerkers betrekken

ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, bijvoorbeeld voorlezen. Zij informeren ouders voldoende over het thema, middels themabrieven en apps of email. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen. Een mineur aandachtspunt op dit gebied is het nagaan bij de ouders hoe en hoe vaak ze daarmee aan de slag zijn gegaan.

Verder is het jammer dat eerdere (gemeentelijke) activiteiten om ouders in de thuissituatie te ondersteunen, zoals 'spel aan huis' op dit moment niet meer worden toegepast.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten		●	

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarden we als 'voldoende'.

De voorschool heeft hoge verwachtingen van de voortgang in de ontwikkeling die de peuters kunnen bereiken aan het eind van de voorschoolse periode. De leiding en de pedagogisch medewerkers stellen doelen op de verschillende ontwikkelingsgebieden die passen bij de kenmerken van de kindpopulatie. De voorschool betreft daarbij de ontwikkelingsgroei van de kinderen. De voorschool weet of de (doelgroep)peuters zonder of met een beperkte achterstand naar groep 1 van de basisschool gaan. Jip en Janneke voldoet hiermee aan de in Spijkenisse geldende kwaliteitscriteria.

Naast deze positieve punten zien we nog mogelijkheden voor verbetering. Wat beter kan, is het vastleggen van resultaatafspraken op gemeentelijk niveau, aangepast aan de populatie van de afzonderlijke locaties voor peuteropvang. Inmiddels zijn er op gemeentelijk niveau al wel hardere afspraken vastgelegd voor de overgang van de leerlingen van groep 1-2 naar groep 3. Een voorzichtig begin met het werken met realistische streefniveaus voor elke van de vier domeinen van vve.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur			✓
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarden we als 'voldoende'.

De houder van de kinderdagopvang heeft in haar (pedagogisch) beleidsplan samen met de voorschool opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie wil bereiken. De houder heeft ook aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

De kinderdagopvang heeft ambitieuze doelen geformuleerd. De leiding van de kinderdagopvang evalueert via een cyclische werkend systeem van kwaliteitszorg alle doelstellingen uit haar (pedagogisch) beleidsplan en kijkt of peuters voldoende worden voorbereid op de basisschool.

Als onderdeel van de kwaliteitszorg brengt de leiding regelmatig het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch medewerkers in beeld. Daarnaast worden ouders bevroegd op hun tevredenheid. De voorschool neemt op basis van deze evaluaties planmatig en doelgerichte maatregelen ter verbetering.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarden we als 'goed'.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken planmatig en vasthoudend gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen de pedagogisch medewerkers verschillende vormen van scholing om hun kennis en vaardigheden te versterken, zijn 'bovenschools' een zorgcoördinator en een kwaliteitsmanager aangesteld en kunnen de medewerkers een beroep doen op beschikbare capaciteit om hen in de dagelijkse praktijk doelgericht en planmatig te ondersteunen.

Het beleid van de voorschool om haar visie op de kwaliteit van voorschoolse educatie en ambities te realiseren is breed gedragen. Daarnaast is er een grote bereidheid om gezamenlijk de voorschoolse educatie te verbeteren.

De leiding is zich bewust van de nog steeds groeiende kwaliteit van de voorschoolse educatie op Jip en Janneke en stuurt hierop. De pedagogisch medewerkers werken resultaatgericht, zij zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters. We constateren dat de voorschool werkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

Argumenten genoeg om de standaard te waarderen als 'goed'.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarderen we als 'voldoende'.

De leiding van de kinderdagopvang verantwoordt zich (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroeppeters en over het aantal maanden dat zij vve hebben gehad. We zien ook dat de voorschool belanghebbenden betreft bij de ontwikkeling van haar beleid.

De leiding van de kinderdagopvang bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt.

Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de voorschool open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze via de nieuwsbrief en de website voldoende informatie ontvangen.

Naast deze positieve punten zien we ook een enkele mogelijkheid voor verbetering. Wat echt beter kan hebben we al bij de standaard Resultaten aangegeven. Op gemeentelijk niveau zou het afleggen van verantwoording van vve-voorscholen bijvoorbeeld breder geformuleerd mogen worden.

Een apart aandachtspunt op gemeentelijk niveau vormt de gerichte informatieoverdracht van alle betrokkenen en in alle fasen van de ontwikkeling van kinderen met een vve-indicatie. Ook op dat gebied zou de gemeente duidelijker het initiatief kunnen (en moeten) nemen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Smallsteps kinderopvang is tevreden met het resultaat van de inspectie.

Wij zijn ons er van bewust dat er kwaliteitswinst te behalen valt in de samenwerking met de gemeente en andere relevante spelers.

Alle genoemde verbeterpunten zijn herkenbaar en worden opgepakt.

Wij zien het volgende bezoek met vertrouwen tegemoet.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

